

Dr. Tatai István:

SZMIRNA HŰSÉGES SZÍVE

Lekció: Jel 2,8-11:

„A szmirnai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az első és az utolsó, aki halott volt, és életre kelt: Tudok nyomorúságról, és szegénységről, pedig gazdag vagy, és azok káromlásáról, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem a Sátán zsinagógája. Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni. Íme, az ördög börtönbe fog vetni közületek némelyeket, hogy próbát álljatok ki, és nyomorúságotok lesz tíz napig. Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját. Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek! Aki győz, annak nem árt a második halál.”

Textus: Jel 2, 10b: „Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját!”

Kedves Testvéreim!

A szmirnai gyülekezet súlyos hitpróbákon ment át. Jézus tudott kritikus helyzetükről, ezért üzenetet küldött nekik Patmoszról, hogy megerősítse őket a kitartásban. Az Úr szavai igen eredményesnek bizonyultak. Az üldözött közösség a *hűség meghatározó jelképe* lett az egész korai egyházban. A mártírok közül kiemelkedik a gyülekezet egyik előjárójának, *Polikárposznak* a története, akit a hagyomány szerint (Irenaeus), maga János apostol bízott meg azzal, hogy a „gyülekezet angyala”, tehát felülvizsgálója legyen. Amikor az idős püspököt Kr. u. 155-ben, az amfiteátrumban felszólították Jézus megátkozására, ő bátran ezt mondta: „*Már 87 éve szolgálom az én uramat és királyomat, Jézust. Ő eddig semmi rosszat nem tett ellenem, hogyan is káromolhatnám annak nevét, aki megmentette az életem?*” – a mártír püspök tehát nem felejtette el Jézus levelét, mindhalálig hű maradt Jézushoz, s elnyerte az élet koronáját.

Világunk vérzik a hűtlenségtől. Házasságok ezrei szenvednek hajótörést, s naponta derül ki, hogy milyen nehéz hűnek maradni még szavainkhoz is. Leggyakrabban azonban Isten bánkodik hűtlen szívünk miatt, mert életünkben könnyen szétesik az, aminek mindenkor egynek kellene lennie: a *hit* és *hűség* kifejezéseket az Újszövetség nyelve egy és ugyanazon szóval (pisztisz) adja vissza. – Ha szeretnéd a hűség igazi forrását megtalálni, akkor neked is szól a szmirnai levél. Figyeljünk az Úr szavaira, aki ma az igazi hűség *alapjáról*; a hűség *gazdagságáról*; továbbá a hűség *próbájáról*; és végül a hűség *jutalmáról* szól hozzánk.

1. A hűség alapja: Jézus legyen az első! (8)

A pogány Szmirna sok tekintetben *elsőnek* tekinthette magát Kis-Ázsiában. Első volt a *szépségben*, hiszen „Ázsia gyöngyének” nevezték. Egy előkerült pénzérmén ezt találjuk: „Szmirna ragyogásban és méreteiben, egész Ázsiában az első”. *Kulturális* tekintetben ugyancsak utánozhatatlannak bizonyult. Itt épült fel a tartomány legnagyobb színháza, s Szmirnában született Homérosz is. Továbbá rendkívül büszkék voltak *történelmükre* is. A várost eredetileg a jóniai görögök alapították, majd lídek a földdel tették egyenlővé. A halott város azonban Kr. e. 290-ben ismét virágzásba borult, s ettől kezdve rendezettsége miatt „*modell-városnak*” is nevezték Ázsia-szerte.

Az első századi Szmirna azonban leginkább saját *hűségére* volt büszke: Kr. u. 26-ban Róma megversenyeztette a kisázsiai városokat a császárhűség dolgában. A „*hűség-verseny*” egy templomépítési jog megszerzéséért folyt. A nyertes város abban a kiváltságban részesülhetett, hogy elsőként emelhetett templomot Tibériusz császár tiszteletére a tartományban. Ugyan több mint tíz polisz szeretett volna a birodalom első emberének kedvében járni, de a versengést Szmirna nyerte meg (Tacitus). A városlakók rendkívül nagyra értékelték elsőbbségüket, ezért önmagukat nyíltan a *hűség bajnokainak tartották*.

Vegyük észre, Jézus mennyire más sorrendről beszél: „*A szmirnai gyülekezet angyalának ird meg: ezt mondja AZ ELSŐ...*” A magabiztos első városában most az szólal meg, aki az *egész teremtés kezdete*, hiszen minden Átala lett! Jézus története valóban egyedülálló, mert ugyan eltemetett *halott volt, de örökké él!* Keresztáldozatával Ő lett a Mindenható Isten előtt „*az egyetemes hűségverseny*” győztese, ezért Neki adatott minden hatalom mennyen és földön (Mt 28,18).

Krisztus azonban nem csak AZ ELSŐ (protosz), hanem AZ UTOLSÓ (eszchatos=végső) is, mert minden rá nézve lett alkotva és egykor majd hozzá is tér vissza. Isten mindnyájunk élete felett Neki adta az *utolsó* szó jogát (2Kor 5,10), sőt Benne láthatjuk a mindenség egybefoglaló célját és jövőjét, tehát Ómegáját is (Jel 21,5-6).

Micsoda bátorítás lehetett *Jézus önfeltárulkozása* a megvetett szmirnai gyülekezet számára! Az üldözött és a társadalmi élet peremére szorított keresztyének immár biztosak lehetnek abban, hogy ők Jézushoz, a *Legelső és a Legkülönlegesebb* személyhez tartozhatnak. S a Hozzá való tartozás a lehető legnagyobb kiváltság, amely felülmúl minden emberi elsőbbséget.

Aki szeretne növekedni a hűségben, annak mindenképp Jézus prioritását (elsőbbségét) és dicsőségét kell folyamatosan keresnie és meglátnia. Mert aki szemlélheti az Úr nagyságát, az mindenképp új sorrendet fog felállítani életében, sőt helyreáll önértékelése is. Az ilyen személy megszabadul a hiúságtól, de nem kínozza többé a szívére akaszkodni kívánó teljesítménydrukk sem, mert tudja hogy ő Isten Győztesének kedveltje, és Istentől kijelölt helye és munkája van világunkban. Az új értékrenddel megáldott Krisztus-követő képes a legkisebbek felé is irgalmas kezet nyújtani, mert ő már a legnagyobb tisztességben részesült: Jézushoz tartozhat.

Ezt a titkot *Teréz Anya* is megsejtette. Kalkutta kivetett és haldokló gyermekeit azért gyűjtötte össze, hogy legalább életük utolsó éjszakáján ételt, orvosi segítséget és szeretetet adhasson nekik. Amikor az amerikai Mark *Hatfield* szenátor az egyik „haldoklók házában” meglátogatta, ezt kérdezte tőle: „Hogyan képes ezen az utolsó helyen ezt az iszonyatos nyomort lelki összeomlás nélkül elviselni?” A Nobel-békedíjas nővér bizonyágtevő válasza mindnyájunknak szól: „Kedves szenátor úr, nem arra hívtam el, hogy emberi mértékek szerint sikeres legyenek, hanem arra, hogy Uramhoz mindenben *hűséges* maradjak”.

2. A hűség kincse: Jézus gazdagnak lát! (9)

Szmirna császárhűsége következtében mesés gazdagsággal rendelkezett, még „*Arany útja*” is volt, amely a város fölé emelkedő *Pagosz* hegyet járta körbe. A helyi keresztyén közösség azonban – főleg ilyen körülmények között – igen *szegénynek* számított. A Jézus által használt *ptóchos* görög kifejezés, egyenesen koldus-szegénységet jelent. – Elképzelhető, hogy a keresztyének eleve az alsóbb társadalmi rétegekhez tartoztak, esetleg rabszolgasorba kényszerültek. Azt sem zárhatjuk ki, hogy hitük miatt olyan „*törvényen kívüliségbe*” kerültek, amely által jelentősen behatárolódtak munkavállalási lehetőségeik is.

Jézus tehát tudott a keresztyének üres pénztárcájáról. Ennek ellenére *gazdagnak* nevezi a gyülekezetet. Hogyan is értsük ezt a gazdagságot? Jézus szerint gazdag az, aki a legértékesebb *gyöngyként* Isten Országát meglelte (Mt 13,44), s többé *nem csak magára gondol* (Lk 12,21). Jakab is hangsúlyozza, hogy Isten a szegényeket *választotta* ki, hogy gazdagok legyenek a hitben (Jak 2,5). Ezért vallhatja Pál apostol felszabadítóan: „*minden a tiétek*, akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár a világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár az eljövendők: *minden a tiétek*. Ti viszont Krisztuséi vagytok...” (1Kor 3,21-23).

A fordulat éve előtt erdélyi keresztyéneket látogattunk meg. A határon történt várakozás és a téli időjárás miatt későn érkezünk meg a kisvárosba, ahol egy keresztyén cigánycsalád fogadott be bennünket. A férfi éjjélkor felkelt miattunk, hasra feküdt a kis kályha előtt, hogy leheletével tüzet csiholjon, és meleg vizet készítsen számunkra. Aztán a kopott vitrinből kivette a család egyetlen kincsét, az ajándékba kapott amerikai húskonzervet, s azt hihetetlen szeretettel és imádkozva elénk tálalta az asztalra. Alig mertünk az ételhez nyúlni ebben a meglepő szeretetben. Ott és akkor, abban a szegény emberben, a *jézusi gazdagság szépségével* találkoztam.

3. A hűség próbája (10-11b)

Jézus látja, hogy a gyülekezet szenved. A *nyomorúság* szó (thlipszisz) több oldalról érkező szorítást jelent. *Egyfelől* a közösség erőteljes *szóbeli támadás* (verbális agresszió) alatt állt. A helyi zsidó közösség féltékenysége súlyos rágalomokkal (blaszfémia) nehezítette meg a fiatal eklézsia életét. Sajnos egyháztörténeti tapasztalat, hogy Isten népe legalább annyit szenvedett vallásos emberektől, mint a pogányoktól. *Másrészt állami nyomás* is nehezedett rájuk. Jézus még börtönről is szól, amely hamarosan próbaként adatik.

Láthatjuk, hogy a *próbatétel* mindig Isten tudtával történik, és az a célja, hogy Isten hűségünk által megdicsőüljön, és hitünk megerősödjön. Jézus azonban irgalmasan gondol tűrőképességünk határára is, ezért minden próbát szigorúan mérlegre tesz. Ezért találjuk itt a *tíz napra* való utalást is. Jó tudni, hogy a szenvedés ideje és mértéke a legördögibb korokban is kizárólag Isten kezében marad, és pontosan *limitált lesz* (vö. Jób könyve).

Fontos, hogy Krisztus-követésünkben mindenkor *elszántak* legyünk. El kell *dönteni*ünk, hogy Jézushoz *mindhalál*ig ragaszkodni fogunk. Az Úr határozottan a lelkünkre köti: nem szabad félnünk (10). A félelem *ellenszere* az Úr jelenlétében megnyilvánuló jézusi szó és szeretet: mert a *teljes szeretet* kiűzi a félelmet (1Jn 4,18).

Megerősíthet bennünket az a tény is, hogy Jézus Krisztusnak is szembesülnie kellett a félelemmel. Próbatétele – az evangéliumok elbeszélése szerint – olyan erős volt, hogy a Gecsemáné kertjében vért verejtékezett. *Baráti jelenlétre*, imádkozó *társakra* és *angyali erősítésre* volt szüksége, hogy véglegesen rászánja magát a keserű pohár kiivására. Amikor pedig csak a harmadik segítséget kapta meg, „*még kitartóbban*” folytatta a könyörgést (Lk 22, 44). Amikor megszületett benne a döntés, akkor hirtelen minden más lett. Fel tudott kelni, sőt képes volt emelt fővel szembesülni a gonosszal... Jézust végül szinte mindenki elhagyta. Még az Atya is elfordult Tőle. Ő azonban soha nem hagyta el az Atyát. A gyermekkorban tanult esti imáját mondva halt meg a kereszten, mintha csak aludni tért volna: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet” (Lk 23,46). – Az Atya meghallgatta ezt az imádságot. Jézust feltámasztotta és ma is él. Tőle nyerhetünk erőt félelmeink és legkülönbözőbb próbatételeink idején. Legyen bármilyen félelmetes vihar is életünkben, ha Jézus élethajónkban megszólalhat, akkor ott békesség támad a szívekben és megérkezünk, még ha hajónk össze is törne (ApCsel 27,23-25)!

4. A hűség jutalma (10c-11)

A Szmirna fölé emelkedő Akropoliszt a *város koronájának* nevezték. – Jézus a gyülekezetnek egy magasztosabb koronát ígér: egy olyan győzelmet elismerő koszorúról szól (sztefanosz), amelyet majd személyesen fog átadni minden hűséges hitharcosának.

Úgy érzekelem, Jézus szeretne büszke lenni ránk. Nem másodosztályú befutókat vár, hanem olyanokat, akik a nemes harcot megharcolták, és mindenben megbízhatónak bizonyultak (1Kor 4,2). A győztesek mindig Vele lesznek, és színről-színre láthatják Őt (1Kor 13,12). A

hívókra egy olyan *öröm-lét* vár, amelynek „nem árt a második halál”. Az *első halál* (a testi meghalás) ugyan mindnyájunknak „árt”, de akik Jézustól új életet kaptak, azokat nem érintheti a *második*, tehát az örök halál (Jel 20,14).

Dicsőséges jövőnk *ígéretének* ereje már mostani mindennapjainkat is átjárja, ezért indít el bennünket az *örvendező és szolgáló élet* felé. Ahogy Jürgen Moltmann református teológus is tanítja: az elnyert isteni ígéret (lat.: *pro-missio*), mindenkor küldetés (*missio*) is számunkra. Kálvin János is szól az *örökkévalóságról való elmélkedés* (meditatio futurae vitae) hasznáról, amely lelkünket a próbatételek idején bátor cselekvésre bírja.

Akinek van füle, hallja! (11)

Mindezeket hallva úgy érezheted, hogy neked még nincs hűséges szíved. Ha Isten előtt fáj hűtlenséged, akkor van egy reménysugár számodra is: Jézus *nem vetette el* sem a hűtlenül tagadó Pétert, sem a Tőle elfutó tanítványokat. Húsvétkor utánuk ment, és adott nekik egy újabb esélyt, hogy megmutassák bátorságukat, mert Jézus az új esélyek, – és kissé túlzóan fogalmazva – a „*második ártatlanság*” (H. Nouwen) Ura is! Mindezt a Pünkösdkor adott Szentlelkével teszi, mert a hűség a Lélek egyik csodálatos *gyümölcse*.

Nagyon megérintett egy történet (ismeretlen szerző), amely *két testvéréről* szól. Hűtlenül bántak a rájuk bízott nyájjal, és báránylopáson kapták őket. A helyi szokás szerint tüzes vassal bélyegezték meg mindkettőt. Két betű került homlokukra: **ST** (ang.: sheep thief = báránytolvaj).

Az egyik testvér szegyenében azonnal elhagyta még a környéket is, s idegenben próbált újból lelkileg talpra állni. Mivel azonban múltja ott is üldözte, végül elvetette saját életét. A másik testvér úgy határozott, hogy otthon marad, s megpróbál tiszta életet kezdeni. Eldöntötte, hogy ezen túl mindenkivel csak jót kíván tenni. Hosszú évek, talán évtizedek teltek így el. Egy napon új lakók költöztek a faluba. Feltűnt nekik a furcsa „ST” jelzetű férfi. Meg is kérdezték az egyik járókelőtől: mit jelent az a különös jel a szomszéd homlokán. Ő elgondolkodott, majd ezt mondta: „Ez valami régi történet, már nem emlékszem pontosan mindenre, de ha jól vélem, a betűk azt jelentik, hogy „**SZENT**” (ang.: saint)...

Összefoglalás

Isten minden őszintén megtérő szívet képes Lelkével *megszentelni*, hogy az a hűség gyümölcset megteremje (1Kor 6,11; Gal 6,22). Ma az érési folyamat négy fontos állomásával ismerkedtünk meg: Jézus új elsőbbségi rendet hoz életünkbe; Ő tehet szegénységünk ellenére lelkileg gazdaggá bennünket; továbbá a növekedés érdekében hűségpróbákon kell átmennünk; de bőséges azok jutalma, akik mindvégig kitartanak.

Jó tudnunk, hogy Isten hűséges: „Ha hűtlenek vagyunk, Ő hű marad, mert Ő magát meg nem tagadhatja” (2Tím 2,13). Tedd meg azonban te is a részedet: „*Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját!*”

Ámen!

Hatvan, 2009. augusztus 16.